

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

dots. R.To‘rayev

“16” 06. 2024 yil

**DINSHUNOSLIK
FANI BO‘YICHA SILLABUS
(kunduzgi ta‘lim shakli uchun)**

Bilim sohasi: 5001000 - Tabiiy fanlar, matematika va statistika
Ta‘lim sohasi: 530000 - Fizika va tabiiy fanlar
Ta‘lim yo‘nalishlari: 60530100- Kimyo

Termiz-2024

Modul/FAN SILLABUSI
Kimyo fakulteti
60530100-Kimyo

Fan nomi:	Dinshunoslik
Fan turi:	Maburiy
Fan kodi:	DINB204
Yil:	2024/2025
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
	<i>Semestr</i>
	4- semester
Umumi o'quv soati:	120
Auditoriya soati:	60
Ma'ruza:	30
Amaliy mashg'ulotlar:	
Laboratoriya mashg'ulotlari:	
Seminar:	30
Mustaqil ta'lim:	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Yozma
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi(FM)

Fanni o'qitishdan maqsad – talaba-yoshlarning tafakkurida dinning mazmun-mohiyati, dunyoning diniy manzarasi, diniy va falsafiy qarashlarning o'zaro bog'liqligi, globallashuv va diniy jarayonlar hamda zamonaviy diniy harakatlar, diniy aqidaparastlik, ekstremizm va terrorizmning davlat va jamiyat xavfsizligiga salbiy ta'sirini bilish, shuningdek, unga qarshi kurashishda nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

- axloqiy qadriyatlar, vijdon, bag'rikenglik, ijtimoiy mas'uliyat haqida umumiy tushunchalar.
- jahon va milliy tarix, sivilizatsiyalar rivoji, diniy oqimlar va madaniyatlarning tarixiy shakllanishi.
- matnni tushunish, tahlil qilish, fikrni mantiqiy va asosli bayon etish ko'nikmalari.
- vijdon erkinligi, din va davlat munosabatlari, huquqiy me'yorlar haqida

boshlang'ich bilimlar.	
— jamiyat, madaniyat va ijtimoiy munosabatlar haqidagi umumiy tasavvur.	
— fakt va qarashlarni ajrata olish, xolis tahlil qilish malakasi.	
Ta'lim natijalari (TN)	
Bilimlar jihatidan:	
TN1	Dinning mohiyati, jamiyat va shaxs hayotidagi o'zmi, diniy va dunyoviy bilimlarning mutanosibliigi.
TN2	Din va fanning o'zaro aloqasi, diniy ta'lim va dunyoviy ta'limning maqsadlari.
TN3	Turli dinlarning mohiyati, urf-odatlar, e'tiqodlari, farqlari va umumiy jihatlari.
TN4	Jahon dinlari, ularning an'analari va diniy-axloqiy g'oyalarning tahlili.
TN5	Dinshunoslik asosiy tushunchalari, funksiyalari va metodologiyasi.
TN6	Buddaviylik, Xristianlik va Islom dini tarixi va asosiy g'oyalari; katolik, pravoslav va protestantizmdagi plyuralizm.
TN7	Islom tafakkuri, madaniyati, aqidaviy yo'nalishlari va Hanafiya mazhabi tarixi.
TN8	Zamonaviy diniy harakatlar, sektalar, diniy fundamentalizm, radikalizm va terrorizm manbalari va omillari.
TN9	Kiber makon va axborot maydonida diniy e'tiqod targ'ibotining ijtimoiy xavfi.
TN10	Dunyo hamjamiyatining ekstremizm va terrorizmga qarshi kurash tajribasi.
TN11	Dunyoviy bilimlar va diniy e'tiqod birligiga erishishning ahamiyati.
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN12	turli dinlar va ularning urf-odatlarini tahlil qilish va solishtirish;
TN13	diniy-axloqiy g'oyalarning insonlarning bag'rikengligi va o'zaro hurmatini tarbiyalashdagi rolini tushunish va izohlash;
TN14	diniy e'tiqod, mahalliy urf-odat va an'analarni tushunish; dinga ishonuvchilar va ishonmaydiganlar bilan muloqot madaniyati;
TN15	din nomi bilan bog'liq sun'iy ma'naviy tahdidlar va axborot hujumlariga qarshi kurashish;
TN16	zamonaviy diniy harakatlar, sektalar, ekstremizm va terrorizm yo'nalishlarini aniqlash va baholash;
TN17	O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar va konfessiyalar faoliyatini tahlil qilish;
TN18	diniy plyuralizm, diniy tolerantlik va bag'rikenglikni jamiyat hayotida qo'llash.
Kompetensiyalar jihatidan:	
TN19	— kimyoviy tadqiqot va amaliy faoliyatning axloqiy jihatlari tanqidiy baholaydi, kimyoviy jarayonlar, texnologiyalar va laboratoriya faoliyatining jamiyat, atrof-muhit va inson farovonligiga ta'sirini tahlil qiladi, tahliliy qarorlar qabul qilishda yoki kimyoviy bilimlarni yetkazishda mas'uliyat,

halollik va insoniy qadriyatlarga tayanadi;

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		
4-semestr		
M1	Din ijtimoiy madaniyat hodisa sifatidagi ahamiyati.	2
M2	Milliy dinlar.	2
M3	Zardushtiylilik dini.	2
M4	Buddaviylik dini.	2
M5	Xristianlik dini.	2
M6	Islom dini.	2
M7	Islom dinining aqidaviy yo'nalishlari va maktablari.	2
M8	Markaziy Osiyo tarixida Xanafiya mazxabining o'rni.	2
M9	O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar.	2
M10	Zamonaviy diniy harakatlar va sektalar.	2
M11	Kiber makonda diniy e'tiqod targ'ibotining ijtimoiy xavfi.	2
M12	Missionerlik va prozelitizmning siyosiy-ijtimoiy xavfi.	2
M13	Diniy fundamentalizm, radikalizm va terrorizmning tarixi va yo'nalishlari.	2
M14	Dunyo hamjamiyatining ekstremizm va terrorizmga qarshi kurash tajribasi.	2
M15	Dunyoaviy bilimlar va diniy e'tiqod birligiga erishishning ahamiyati.	2
Jami soat:		30
Mashg'ulotlar shakli: seminar mashg'ulot (S)		
4-semestr		
S1	Dinshunoslik fanining predmeti va funksiyalari.	2
S2	Dinshunoslik metodologiyasi va dinlarning tasnifi.	2
S3	Din psixologiyasi ijtimoiy ahamiyati.	2
S4	Milliy dinlarning ijtimoiy taraqqiyot va shaxs e'tiqodini ta'minlashdagi roli.	2
S5	Buddaviylik va xristianlik dinining jamiyat taraqqiyotiga ta'siri.	2
S6	Islom tafakkuri va madaniyatining shakllanish bosqichlari.	2
S7	Qur'on, hadis, fiqh, aqida ilmlarining shakllanish tarixi.	2
S8	Islom huquqi va manbalari.	2
S9	Tasavvuf va hozirgi zamon.	2
S10	Islom inson ma'naviy madaniyatini tarbiyalash omillari haqida.	2
S11	O'zbekistonda diniy tashkilotlar va konfessiyalar faoliyati.	2
S12	Missionerlik va prozelitizmning diniy etiqodni tanlashga salbiy ta'siri.	2
S13	Diniy fundamentalizm, radikalizm va terrorizm xavfsizlikka tahdid.	2

S14	Xalqaro tashkilotlarning terrorizmga qarshi kurashining ahamiyati.	2
S15	Diniy plyuralizm, diniy tolerantlik, bag'rikenglikning jamiyat hayotidagi o'rni.	2
Jami soat:		30
Mustaqil ta'lim (MT)		
4-semestr		
1	Din, dinshunoslik, din falsafasi, teologiya, teosofiya, xudojo'ylik, diniy e'tiqod, aqida, ilohiyot tushunchalarining mohiyati.	2
2	Dinshunoslikning fan sifatida shakllanishi, predmeti, funksiyalari, kategoriyalari.	2
3	Dinlarni tadqiq etish metodologiyasi: tipologik, qiyosiy, tarkibiy-funksional, genetik tahlil. Qiyosiy dinshunosliklikning metodlari.	2
4	Yahudiylik ta'limoti, an'ana va marosimlari.	2
5	Konfutsiylik ta'limotida ijtimoiy-axloqiy masalalar.	2
6	Zardushtiylikning teologik tizimi va diniy marosimlari.	2
7	Zardushtiylikda tabiatning ulug'lanishi.	2
8	Zardushtiylikning diniy iyerarxiyasi.	2
9	Buddaviylik dinining paydo bo'lish tarixi, asosiy ta'limotlari, oqimlari va manbalari.	2
10	O'zbekistonda buddaviylik dinining tarixiy ildizlari (Qoratepa, Fayoztepa, Dalvarzintepa) va hozirgi zamon.	2
11	Xristianlikning paydo bo'lishi, aqidalari, asosiy yo'nalishlari, ta'limotlari va manbalari.	2
12	Islom dinining paydo bo'lishidagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy sharoitlar.	2
13	Roshid xalifalar hukmronligi davridagi islohotlarning mohiyati. Ummaviylar va abbosiylar hukmronligi davrida dinga munosabat.	2
14	Movarounnahrda islom dinining tarqalishi va madrasa ta'limi shakllanishining ijtimoiy madaniy hayotga ta'siri.	2
15	Esxatologiyaning mohiyati: qiyomat va oxirat dunyosi.	2
16	Islom oqimlari va yo'nalishlarining paydo bo'lishi sabablari, e'tiqodidagi bo'linishlarning sabablari va oqibatlari.	2
17	Hanafiy mazhabi rivojida Markaziy Osiyo faqihlarining roli va hissasi.	2
18	Tasavvuf tushunchasi va uning mohiyati. Tasavvufning kelib chiqishi, mazmuni va rivoji.	2
19	Konfessiya tushunchasining mohiyati va O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy konfessiyalarning tasnifi.	2
20	Diniy tashkilotlarning zamonaviy dunyoviy me'yorlarga moslashuvining ahamiyati.	2
21	Vijdon va e'tiqod erkinligining ta'rifi.	2
22	Islom va boshqa diniy aqidalar sinkretlashuvi natijasida shakllangan	2

	diniy ta'limotlar tarixi.	
23	Kiber makon, kiber terrorism, kiber zo'ravonlik (cyberbullying) tushunchalarining mohiyati.	2
24	Ijtimoiy tarmoqlarda diniy axborot ist'emoli madaniyatini tarbiyalashning zarurati.	2
25	Missionerlik targ'botida uslub va vositalarning zamonaviylashuvi: kiber makonda mafkuraviy tahdidlar.	2
26	O'zbekistonda faoliyati kuzatilgan missionerlik harakatlari va ular faoliyatining oqibatlari.	2
27	Diniy aqidaparastlik (fanatizm), ekstremizm paydo bo'lishining ijtimoiy-tarixiy zaminlari va rivojlanishi.	2
28	O'zbekiston davlat siyosatida radikal oqimlarga qarshi kurashning yo'nalishlari.	2
29	O'zbekistonning terrorizmga qarshi kurash tajribasi.	2
30	O'zbekiston yoshlarining diniy manbalardagi axloqiy tarbiyaga oid g'oyalarni o'rganishning ahamiyati.	2
	Jami soat:	60

Asosiy adabiyotlar		
1	Muratov D., Alimova M., Karimov J. Dinshunoslik, darslik.-Toshkent, "Navro'z" nashriyoti, 2019. - 264 b.	
2	Raximdjano D., Ernazarov O. Dinshunoslikka kirish. O'quv qo'llanma.-T.: "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati" nashriyoti, 2018. - 304 b.	
3	Isoqjonov R. Qiyosiy dinshunoslik. O'quv qo'llanma. - T.: OOO "Complex print", 2020. - 198 b.	
4	Kamilov D. Dinshunoslik. O'quv qo'llanma. - T.: Lesson Press, 2021. - 128 b.	
5	Shermuxamedova N.A. Diniy fanatizm fenomeni//Inson falsafasi.-T.: Noshir, 2016. B.314-499.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T: "O'zbekiston", 2021	
2	O'zbekiston Respublikasining qonuni. Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'grisida. 2021 yil 5 iyul, O'RQ-699. ("Xalq so'zi" gazetasi 2021 yil 6 iyul 141(7921)	
3	Majitov M. Jahon dinlari va umuminsoniy qadriyatlar. "Ozbekiston xalqaro islom akademiyasi" nahriyot-matbaa birlashmasi. Toshkent-2019. 104 b.	
4	K.S.Guttenplan. J.Hornsby. C. Janavay. Reading philosophy. BlackwellPublishers Ltd. UK. 2003. R - 341.	
5	A.Fitrat. Tanlangan asarlar -Toshkent: Ma'naviyat, 2010 -301 b.	
6	Abu Xomid G'azzoliy. Kimyoi saodat. Ikki dunyo saodatiga eltuvchi bilim. - Samarqand: Imom Buxoriy xalqaro markazi, 2019.	
7	Rumiy J. Masnaviy. 40 rivoyatga sharx. - T: Navruz, 2019.	
8	Abdusamadov A.E. Dinshunoslik. Darslik. "Toshkent islom universiteti".	

Kredit baholash tizimi.	
Baholash shakli	Baholash mezonlari.
Test, yozma, og‘zaki	90-100 ball “a‘to”: Fanga oid nazariy bilimlarni to‘la o‘zlashtira olish. Xulosa va qaror qabul qilish. Ijodiy fikrlay olish. Mustaqil mushohada yurita olish. Olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Tasavvurga ega bo‘lish.
	70-89,9 ball “yaxshi”: Mustaqil mushohada qilish. Olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish. Tasavvurga ega bo‘lish.
	60-69,9 ball “qoniqarli”: Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish. Ma‘lum bir tasavvurga ega bo‘lish.
	0-59,9 ball “qoniqarsiz”: Fan bo‘yicha nazariy va amaliy bilimlarni bilmaslik.

Kredit baholash tizimi			
Nazorat shakllari		Maksimal ball	Umumiy ball
1	Joriy baholash	20	100
2	Oraliq baholash	30	
3	Yakuniy baholash	50	

Joriy baholash		Maksimal ball	O‘tkazish vaqti
Joriy baholash (8 ball)	MI (12 ball)	20	1-15 nazariy hafta davomida
Joriy baholash darslarga faol ishtiroki va seminar mashg‘ulot daftarlarining yuritilish holati va mavzular bo‘yicha vazifalarining bajarilishini e‘tiborga olish orqali amalga oshiriladi.	Mustaqil ta‘limni baholash topshiriqlarining partfoliosi (taqdimot, test, glossariy, esse, konspekt, manba bilan ishlash, tezis) orqali amalga oshiriladi.		

Oraliq baholash			Maksimal ball	O‘tkazish vaqti
№	Oraliq baholash (12 ball)	MT (18 ball)		
1	Oraliq nazorat ma‘ruza mashg‘ulotida faolligi, ma‘ruza daftarlarining yuritilish holatini e‘tiborga olish va oraliq	Mustaqil ta‘limni baholash topshiriqlarining partfoliosi (taqdimot, test, glossariy, esse,	30	2-10 nazariy hafta davomida

nazorat yozma ishining baholanishi orqali amalga oshiriladi.	konspekt, manba bilan ishlash, tezis) orqali amalga oshiriladi.		
--	---	--	--

Yakuniy baholash

№	Test yoki yozma uchun	MT uchun	Jami
	20 ball	30 ball	50 ball
1	Yakuniy baholash attestatsiya haftasida yozma ish yoki test shaklda o'tkaziladi.	11-15 hafta	Attestatsiya haftasida

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot	
Muallif:	G'.A.Mamarajabov, Falsafa kafedrasida katta o'qituvchisi, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
E-mail:	turon-1980@mail.ru 912292229
OTM:	Termiz davlat universiteti Falsafa kafedrasida
Taqrizchilar:	Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), doston M.Majitov Siyosiy fanlar nomzodi, doston H.Rasulov

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024-yil 26 "iyundagi "1"-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Falsafa" kafedrasining 2024-yil "28" iyundagi "11"-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

dots. A.Ibragimov

Fakultet dekani:

PhD. SH.Abdulloyev

Kafedra mudiri:

PhD. B.Turdiboyev

Muallif:

PhD. G'.A.Mamarajabov